

Huvudmannen för Kunskapsskolan i Fruängen
Kunskapsskolan i Sverige AB
Virkesvägen 3
120 30 Stockholm

2005-10-04
1 (2)
Dnr 54-2005:406

Genomförd inspektion av utbildningen vid den fristående grundskolan Kunskapsskolan i Fruängen i Stockholm

Bakgrund

Skolverket har till uppgift att utöva tillsyn över och granska kvaliteten i utbildningen i fristående grundskolor. Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet vid skolan uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Skolverket har genomfört inspektion vid den fristående grundskolan Kunskapsskolan i Fruängen i Stockholm. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt vilka bedömningar som gjorts av Skolverket.

Skolverkets bedömning och beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten vid Kunskapsskolan i Fruängen, med undantag av nedanstående kritikområden, övergripande är av god kvalitet och ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan.

Inspektionen visar dock på vissa områden som behöver utvecklas (förbättringsområden) samt brister i verksamheten i förhållande till författningarna (kritikområden). Dessa redovisas nedan.

Förbättringsområden

Skolverket har i den bilagda rapporten uppmärksammat huvudmannen på följande områden där skolan behöver utveckla sin verksamhet:

- andelen lärare med utbildning avsedd för undervisning i slöjd, hem- och konsumentkunskap, musik, spanska samt specialpedagogik bör öka,
- åtgärder bör vidtas för att öka tillgången till erforderliga hjälpmedel för studierna,
- undervisningen i slöjd samt hem- och konsumentkunskap bör förstärkas på hemskolan,
- skolan bör analysera de låga kunskapsresultaten i vissa ämnen och därefter vidta åtgärder för att förbättra dessa,
- rutinerna för betygssättning bör ses över för att motsvara författningarnas krav,

- åtgärder bör vidtas för att en likvärdig betygssättning skall kunna säkerställas i hem- och konsumentkunskap samt slöjd,
- skolan bör fortsätta, och vidareutveckla, arbetet med att åstadkomma en lugn och trygg studiemiljö för eleverna.

Kritikområden

Av bilagda rapport framgår att det även finns brister i verksamheten i förhållande till författningarna:

- elever som är i behov av svenska som andraspråk skall undervisas i detta ämne istället för att erbjudas stödundervisning i ämnet svenska (9 kap. 2 § skollagen),
- skolans undervisning i hem- och konsumentkunskap bygger på att ansvaret för delar av elevernas utbildning överläts till föräldrarna vilket inte är förenligt med skolförfattningarnas krav (1 kap 2 § skollagen),
- skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd lever inte upp till författningarnas krav (1 kap. 2 § skollagen samt 1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).

Uppföljning

Senast den 15 januari 2006 skall huvudmannen redovisa till Skolverket vilka åtgärder som vidtagits inom kritikområdena.

På Skolverkets vägnar

Leif Davidsson
Överdirektör

Ingela Gullberg
Undervisningsråd

I beslutet har även enhetschefen Marie-Hélène Ahnborg och undervisningsrådet Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga

Rapport med bilagor

Kopia till

Stockholms kommun
Enligt fastställd sändlista

Inspektion av utbildningen vid den fristående grundskolan Kunskapsskolan i Fruängen, Stockholm

1 Inspektionens syfte och genomförande

Utbildningen vid fristående grundskolor står enligt 9 kap. 11 § skollagen under tillsyn av Statens skolverk. Skolverket skall också enligt sin instruktion granska kvaliteten i skolväsendet. Med anledning av detta har inspektion genomförts vid Kunskapsskolan i Fruängen.

Detta är Skolverkets första inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet höstterminen 2003. Inspektionen har bestått av dokumentstudier samt besök vid skolan den 3 och 4 maj 2005 utfört av undervisningsråden Ingela Gullberg och experten Ulf Lindberg. Även Skolverkets verksjurist Frank Nordberg deltog vid besöket.

Besöket har föregåtts av kontakter och samtal med skolans huvudman respektive skolans rektor (som av Kunskapsskolan benämns skolchef) för planering och informationsutbyte. Vid besöket fördes samtal med rektorn samt företrädare för lärare, elever, föräldrar och skolans styrelse. Dessutom granskades lokaler, utrustning och läromedel och besök i verksamheten genomfördes. Skolsköterskan intervjuades i samband med ett tidigare inspektionsbesök vid Kunskapsskolan i Enskede där hon har hälften av sin tjänstgöring.

Eleverna från Kunskapsskolan i Fruängen får delar av sin undervisning i vissa ämnen vid Kunskapsgården i Gamleby. Huvudmannen bedriver verksamhet vid två kunskapsgårdar och Skolverket har granskat verksamheten under våren 2005. En bedömning av verksamheten vid kunskapsgårdarna redovisas i en särskild PM från Skolverket (dnr 2004:3288) som bilagts denna rapport.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Stockholms kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har inte utnyttjat sin rätt till insyn.

Inspektionen har inriktats på att kontrollera om skolans utbildning uppfyller kraven för godkännande och rätt till bidrag enligt 9 kap. skollagen och 1 a kap. förordningen (1996:1206) om fristående skolor samt de övriga författningar som återges i bilaga. Inspektionens uppgift är att klargöra om och hur väl en verksamhet fungerar i förhållande till författningarna.

Alla faktauppgifter i rapporten är, förutom då annat anges, hämtade ur den dokumentation som skolan har lämnat till Skolverket eller den information som lämnats av ledningen för skolan. Huvudmannen för Kunskapsskolan i Fruängen har givits möjlighet att lämna synpunkter på rapportens faktadel.

2 Allmänna förutsättningar för verksamheten

2.1 Skola

Kunskapsskolan i Fruängen godkändes som fristående grundskola av Skolverket den 27 december 2001 (dnr 2001:1257) för utbildning i grundskolans årskurser 6-9. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag och får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

Kunskapsskolan i Fruängen startade sin verksamhet läsåret 2003/04.

2.2 Huvudmannens rättskapacitet

Huvudman för Kunskapsskolan i Fruängen är Kunskapsskolan i Sverige AB med säte i Stockholm. Huvudmannens organisationsnummer är 556566-1815. Av huvudmannens registreringsbevis framgår att bolaget skall bedriva grundskole- och gymnasieundervisning i form av fristående skolor samt därmed förenlig verksamhet.

2.3 Stabilitet

Ekonomi

Skolverket har tagit del av Kunskapsskolan i Sverige AB:s årsredovisning för räkenskapsåret den 1 juli 2003 – den 30 juni 2004. Enligt bolagets resultaträkning gjordes en vinst. Årsredovisningen och räkenskaperna har granskats och godkänts av auktoriserad revisor.

Kunskapsskolan i Fruängen har redovisat en budget för verksamhetsåret 2004/05. Enligt denna förväntas ett överskott uppkomma.

Elevantal

Vid tidpunkten för Skolverkets inspektionsbesök hade skolan 419 elever fördelade enligt följande:

Årskurs	6	7	8	9	Totalt
Antal elever	122	103	117	77	419

Skolan planerar att öka elevantalet till cirka 450 kommande läsår. Skolan har för närvarande en kö på cirka 110 elever till årskurs 6.

Enligt skolans dokumentation söker de flesta elever till Kunskapsskolan i Fruängen för att de är missnöjda med sin gamla skola. Enligt rektorn märks detta genom att många elever som bär med sig dåliga erfarenheter från sin tidigare skolgång har en negativ inställning till skola och studier överhuvudtaget.

Det stora flertalet elever är folkbokförda i Stockholms kommun men innevarande läsår har skolan även elever från Huddinge, Botkyrka, Ekerö, Haninge, Tyresö, Nynäshamn och Värmdö kommun.

2.4 Principer för intagning

Enligt skolans dokumentation är skolan öppen för alla sökande.

Vid fler sökande än antal platser gäller i första hand syskonförtur och i andra hand turordning enligt anmälningsdatum som urvalsprincip.

Enligt skolans ansökan om godkännande skulle det även kunna bli aktuellt att tillämpa geografisk närhet som urvalsinstrument om det vid kontakter med berörd kommun framkommer önskemål härom. Enligt rektorn tillämpas inte geografisk närhet som urvalsprincip.

2.5 Skolhälsovård

Skolhälsovården omfattar hälsokontroller, vaccinationer och enkla sjukvårdsinsatser. Skolsköterskan finns på skolan en och en halv dag i veckan. Hon önskar dock att denna tid skall utökas nästa läsår i samband med att skolan ökar sitt elevantal. Skolan har även kontrakterat en skolläkare som skolsköterskan kan konsultera vid behov. Läkaren besöker skolan cirka tre gånger per termin och brukar alltid finnas till hands när eleverna skall vaccineras.

Skolsköterskan ingår även i skolans elevvårdsteam tillsammans med rektorn, kuratorn, koordinatoren och specialpedagogen. Teamet träffas varje vecka. Skolsköterskan anser att arbetet i teamet fungerar mycket väl och att skolan utarbetat fungerande rutiner för skolhälsovården. Elevvårdsteamet har även goda kontakter med socialtjänsten, enligt skolsköterskan.

Skolans kurator finns på skolan tre dagar i veckan.

2.6 Registerkontroll

Inför anställning av personal begär skolan in utdrag ur Rikspolisstyrelsens belastningsregister. Intervjuad personal bekräftar att de avkrävts registerutdrag innan de anställts.

2.7 Avgiftsfri utbildning

Skolan tar inte ut några avgifter, enligt samtliga intervjugrupper.

2.8 Bedömning

Skolverket bedömer att Kunskapsskolan i Fruängen uppfyller de allmänna förutsättningar som krävs för fortsatt godkännande.

3 Kunskaper och färdigheter

3.1 Skolans organisation och ledning

Kunskapsskolan i Fruängen är en av 16 fristående grundskolor som Kunskapsskolan i Sverige AB driver. Samtliga grundskolor inom företaget följer samma utbildningskoncept och pedagogiska metod. För ledning av verksamheten har huvudmannen en verkställande direktör och två regionchefer samt ett huvudkontor med ett antal stödfunktioner. Rektorn ansvarar inför huvudmannen för skolans verksamhet. Rektorn vid Kunskapsskolan i Fruängen tillträdde i början av innevarande läsår. Han är utbildad grundskollärare 4-9 och har arbetat som detta (på en kommunal skola och på Kunskapsskolan i Tyresö) innan han anställdes på Kunskapsskolan i Fruängen som lärare och biträdande rektor. Under skolans första verksamhetsår hade Kunskapsskolan i Fruängen och Kunskapsskolan i Enskede samma rektor. Huvudmannens utvärderingar visade dock på ett missnöje bland lärarna med att rektorn då inte fanns tillgänglig i önskad utsträckning, varför den nya rektorn anställdes på Kunskapsskolan i Fruängen som rektor på heltid.

Kunskapsskolan i Fruängen har ingen egen styrelse utan ingår i Kunskapsskolan i Sverige AB. Rektorn deltar aldrig vid huvudmannens styrelsesammanträden utan rapporterar till regionchefen, som är föredragande i styrelsen för ärenden rörande skolan. Styrelsen handhar främst företagsövergripande ekonomiska och strategiska frågor. Den sammanträder tre gånger per termin.

Regioncheferna, rektorerna för företagens grundskolor och cheferna för kunskapsgårdarna samlas regelbundet till chefsmöten för att diskutera gemensamma frågor. I samband med chefsmötena diskuteras bl.a. hur den pedagogiska modellen kan utvecklas. Vid chefsmötena förekommer det även att företagens VD lämnar information från företagsledningen om verksamhetens utveckling.

Rektorn vid Kunskapsskolan i Fruängen har ett övergripande pedagogiskt och ekonomiskt ansvar för skolan. Han har också personalansvar och tillsammans med regionchefen ansvar för skolans utveckling. Rektorn utövar sitt pedagogiska ledarskap genom att vara involverad i den dagliga verksamheten, vilket också bekräftas av föräldrar, lärare och elever. Han är enligt de intervjuade lärarna väl förtrogen med verksamheten och deltar i de sammanhang där undervisningen planeras och genomförs. De intervjuade föräldrarna, lärarna och eleverna uppskattar att rektorn är tillgänglig och problemlösningsinriktad. Lärarna uppskattar särskilt att rektorn själv arbetat som lärare i Kunskapsskolan innan han tillträdde som rektor, vilket medför att han har stor inblick i lärarnas arbetssituation.

Eleverna och den pedagogiska personalen arbetar i fyra arbetslag, uppdelat i ett arbetslag för varje årskurs. Arbetslagen har ett delegerat ansvar för den dagliga verksamheten och för att målen i verksamhetsplanen styr arbetet. Inom arbetslaget, som leds av en arbetslagsledare, fördelas arbetsuppgifterna.

Lärarna är även indelade i ämneslag efter sin ämnesinriktning. Inom varje arbetslag finns det minst en lärare med SO-kompetens och en med NO-kompetens. De ansvarar för planering av kurserna samt kunskapsbedömningen inom det egna arbets-

laget. Kurserna läses årskursvis. SO- samt NO-lärare från alla arbetslag träffas dessutom i ämneslag för att diskutera och utveckla undervisningen inom de egna ämnena.

Bland eleverna finns ett antal vars schema anpassats till ishockeyträning på dagtid med ledare från Djurgårdens IF. Eleverna behöver dock inte vara medlemmar i Djurgårdens IF för att kunna delta i hockeyträningen.

Arbetslagsledarna ingår tillsammans med rektorn och koordinatören i skolans ledningsgrupp och utgör länken mellan arbetslaget och rektorn. Ledningsgruppen träffas varje vecka, diskuterar och tar beslut i pedagogiska och organisatoriska frågor. All personal vid skolan samlas en gång i veckan till ett s.k. stormöte.

3.2 Lärarkompetens

Vid tidpunkten för Skolverkets besök fanns enligt rektorn 25 lärare med tjänstgöring motsvarande 23 heltidstjänster. Lärartätheten är följaktligen 5,5 lärare på 100 elever vilket kan jämföras med genomsnittet för fristående grundskolor som läsåret 2003/04 var 7,6 lärare på 100 elever.

Skolan har lärare med adekvat lärarutbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver i samtliga ämnen utom hem- och konsumentkunskap, slöjd, musik samt spanska.

Vid Kunskapsgården i Gamleby, där kursveckor bedrivs i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap och slöjd arbetar lärare som har ämneskompetens och pedagogisk erfarenhet, men i allmänhet saknar lärarutbildning.

Vid skolan finns en specialpedagog, utan formell behörighet, med särskilt ansvar för elever i behov av särskilt stöd.

Det finns en kompetensutvecklingsplan upprättad för skolans personal och de har också deltagit i ett varierat utbud av utbildningar, vilka anordnas av kunskapsskolans centrala organisation. De intervjuade lärarna upplever att det är väl tillgodosett med kompetensutveckling och fortbildning på gruppnivå, men anser att individuella behov framöver borde tillgodoses i högre grad.

Kunskapsskolan i Fruängen har under de första verksamhetsåren haft en låg läraromsättning. De intervjuade lärarna uppger att de trivs på skolan även om det pedagogiska konceptet medför en hård arbetsbelastning på lärarna.

De intervjuade eleverna och föräldrarna är mycket nöjda med skolans lärare.

3.3 Lokaler och utrustning

Skolan är belägen i Fruängen i södra delarna av Stockholm. Huvudmannen hyr lokalerna av en privat fastighetsägare. Lokalerna har byggts om och anpassats för sitt nuvarande ändamål av Kunskapsskolans egen arkitekt.

Lokalerna är fördelade på två plan med en blandning av större och mindre rum på varje plan. Lärarnas egna arbetsplatser är förlagda ”mitt i verksamheten” så att elever och lärare finns nära varandra under hela skoldagen. Rektorn, koordinatören,

kuratorn och skolsköterskan har sina rum på det nedre planet där det även finns matsal, cafeteria och en större samlingssal. Skolan har särskilda institutioner för NO, teknik och musik som enligt de intervjuade lärarna är tillräckligt utrustade för att eleverna skall kunna uppnå målen i respektive ämne.

Enligt intervjugrupperna är skolans lokaler i huvudsak ändamålsenliga. Såväl lärare som elever påtalade dock att det är svårt att utnyttja de stora ytorna effektivt. De elever som sitter där för att arbeta störs ofta av andra elever som ”drar runt” istället för att ägna sig åt skolarbete. Enligt en enkät som huvudmannen genomfört har 39 procent av skolans elever svårt att få arbetsro i skolan och 35 procent av eleverna anger i samma enkät att de har svårt att finna en effektiv arbetsplats.

På Kunskapsskolans webbplats ”Kunskapsporten” finns såväl undervisningsstrukturer som material. Kopplat till olika ”steg, projekt och kurser” finns mål, arbetsuppgifter och redovisningsnivåer preciserade. Kunskapsskolan har utvecklat egna läromedel i matematik och engelska. Ett utvecklingsarbete pågår för att även framställa ett läromedel i svenska. För att få tillgång till ”Kunskapsporten” behöver eleverna tillgång till datorer. På Kunskapsskolan i Fruängen delar fem elever på en dator. Enligt de intervjuade eleverna och föräldrarna är inte detta tillräckligt. De menar att skolans pedagogiska koncept gör eleverna mycket beroende av datorn och att skolans datorpark inte räcker till. Problemet försvåras ytterligare av att vissa elever ägnar sig åt att förstöra datorerna. Andra läromedel än ”Kunskapsporten” finns tillgängliga för eleverna inom varje ämne vid workshops eller föreläsningar.

Undervisningen i de praktiska delarna i ämnena slöjd och hem- och konsumentkunskap är till stor del förlagd till Kunskapsgården i Gamleby. På gården sker även en mindre del av skolans bildundervisning. Kunskapsskolan i Fruängen har egen utrustning för undervisningen i bild, samt viss utrustning för undervisning i slöjd (en symaskin och några handverktyg). För undervisning i hem- och konsumentkunskap finns två elevkök. Det är dock endast eleverna i årskurs 6 som innevarande läsår fått tillgång till elevköken.

Skolan har inget eget bibliotek och skolan nyttjar inte heller det kommunala biblioteket i någon organiserad form.

3.4 Undervisningens innehåll och arbetsformer

Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, och de nationellt fastställda kursplanerna för grundskolan har konkretiserats. Kunskapsskolan i Fruängen tillämpar Kunskapsskolans pedagogiska upplägg som innebär en individualiserad utbildning där undervisningstiden och ambitionsnivån anpassas till elevens förutsättningar. För eleven innebär det ett stort mått av eget ansvar och egen planering. Eleven kan anpassa sitt lärande till studier i olika takt och får stöd av handledaren och en loggbok för planerings- och reflektionsarbete.

Varje elev påbörjar under terminens första vecka arbetet med sin individuella studieplan. Med stöd av sin handledare skissar eleven på sina terminsmål, utifrån de långsiktiga mål som eleven, föräldern och handledaren enats om när eleven började i Kunskapsskolan. Handledaren träffar varje elev i sin basgrupp 15 minuter per

vecka för att upprätta en veckobaserad kortsiktig planering relaterad till studieplanen och följa upp måluppfyllelsen i föregående veckas planering samt ta upp eventuella problem i skolsituationen.

Svenska, matematik, engelska och moderna språk studeras enligt Kunskapsskolans stegmodell och uppgår till 35 steg per ämne. Som språkval erbjuder skolan franska, spanska och tyska. Inom varje steg anges mål samt beskrivningar av moment och uppgifter. Beroende på elevens "lärstil" finns möjlighet att välja en strukturerad väg eller en personlig väg genom respektive steg. Inom vart och ett av de ämnen som nämnts ovan ingår också ett antal s.k. projektsteg då kunskaperna skall tillämpas i ett problembaserat uppdrag. Inom ramen för projektsteget genomförs också moment av diagnostisering av elevens kunskaper från de närmast föregående stegen.

Vid Kunskapsskolan i Fruängen läses övriga ämnen genom olika kurser, s.k. Trådkurser, Jagkurser och Europakurser. Eleverna läser en kurs i taget. Kurserna innebär tematiska och ämnesövergripande studier. I Trådkurserna ingår framför allt samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen, svenska, teknik, bild, slöjd och musik. I Jagkurserna ingår ämnen som idrott och hälsa, biologi, kemi, hem- och konsumentkunskap, samhällskunskap och religion medan Europakurserna framför allt innehåller geografi, samhällskunskap och historia. Samtliga elever, i alla årskurser, har möjlighet att inom varje kurs välja olika svårighetsgrad (blå, röd eller svart pist).

Skolans elever är indelade i 21 åldershomogena basgrupper. Basgrupperna har cirka 20 elever och en lärare är handledare för dessa elever. Vid Kunskapsskolan i Fruängen börjar skoldagen med en basgruppssamling som varar cirka 30 minuter. Oftast tittar eleverna och handledaren gemensamt på TV-nyheterna och diskuterar dessa. Dessutom går de igenom dagens aktiviteter och eleverna gör sin planering för dagen. Därefter, fram till eftermiddagens basgruppssamling vid skoldagens slut, förfogar varje elev över sin egen tid enligt sin planering. Skoldagen kan innehålla föreläsningar inom ramen för en pågående kurs eller kommunikationspass där muntlig kommunikering varvas med teoretiska genomgångar inom ett stegämne. Dagligen erbjuds dessutom olika workshops, då eleven väljer en arbetsplats i anslutning till ämnets institution. Där finns ämneslärare, datorer och material som behövs för ämnet.

Innan eleverna går hem för dagen samlas basgruppen tillsammans med sin handledare igen. På denna samling diskuteras hur eleverna lyckats nå sina mål för dagen.

För eleverna kan deltagande i föreläsningar/seminarier vara frivilligt eller obligatoriskt beroende på elevens behov. Eleverna i en basgrupp går till olika föreläsningar/seminarier beroende på vilket steg de befinner sig på eller vilken ambitionsnivå de har för sitt kursarbete.

Skolan har några elever med annat modersmål än svenska. Vid tidpunkten för Skolverkets besök fanns elever som fick modersmålsundervisning i arabiska, estniska, finska, kroatiska, persiska, spanska och urdu. Ingen elev läste svenska som andraspråk. De elever som hade behov av svenska som andraspråk fick istället stödundervisning i svenska.

Vid Kunskapsgården i Gamleby bedrivs viss undervisning inom ämnena hem- och konsumentkunskap, slöjd och bild. Veckorna i Gamleby förbereds på hemskolan enligt de anvisningar som finns på Kunskapsporten. Det innebär i ämnet hem- och konsumentkunskap bl.a. att eleverna i hemmet under föräldrarnas ledning tränar att göra den maträtt de skall laga till på kunskapsgården. Föräldrarna skall efter genomförd hemuppgift skriva ett "omdöme" hur genomförandet fungerade som sedan inlämnas till handledaren. Eleverna och föräldrarna vid Kunskapsskolan i Fruängen var i intervjuerna kritiska till att eleverna bara får uppgifter, och inte någon undervisning, i ämnet på hemskolan. Enligt rektorn har alla elever en dags praktik i skolans mottagningskök per termin. Han menar att detta är en del av hem- och konsumentkunskapen. De intervjuade eleverna uppfattar dock inte att detta är en del av undervisningen i ämnet.

Eleverna får hemma även göra mönster eller ritningar för Gamlebyveckans slöjduppgift. Elever som inte gjort något mönster eller ritningar hänvisas till dem som finns i Gamleby. Enligt eleverna och lärarna finns så gott som inga möjligheter att ha slöjd på hemskolan.

I bildämnet är en stor del av undervisningen förlagd till skolan genom verksamheten i skolans bild- och estetverkstad. Här får eleverna undervisning av en utbildad bildlärare.

Veckorna i Gamleby nämns av alla intervjuade som mycket viktiga för att skapa goda relationer mellan eleverna och mellan eleverna och deras lärare. De sociala fördelarna lyfts fram mer än den undervisning som bedrivs på gården. Eleverna ser inga kopplingar mellan den undervisning som bedrivs på hemskolan och på Kunskapsgården i Gamleby.

Vid Kunskapsskolan i Fruängen anordnas 2-3 "hemstudiedagar" per termin. Dessa dagar är oftast kopplade till vistelsen i Gamleby. Eleverna förväntas på hemstudiedagarna bl.a. skriva reflektioner kring vad de lärt sig på Kunskapsgården. Det förekommer även att rektorn lägger ut någon hemstudiedag för att lärarna skall hinna göra för- och efterarbete och för att lärarna i arbetslaget skall få möjlighet att få en hel planeringsdag. Några av de intervjuade föräldrarna var kritiska till hemstudiedagarna. De menade att det ibland kändes som att skolan, utan tillräcklig framförhållning, lade in en hemstudiedag och att ansvaret därmed lades över på föräldrarna. Särskilt kritiska var de till att eleverna under hemstudiedagen ibland hade så svåra uppgifter i hem- och konsumentkunskapen att de näppeligen kunde klara dessa på egen hand. Som exempel angavs att eleverna vid något tillfälle skulle göra fyra olika sorters såser; bottenredda, toppredda etc. Föräldrarna var kritiska till att de förväntades inhandla ingredienser till detta samt att ingen hade uppsikt över eleverna när de skulle göra dessa moment vid spisen.

Skolans rektor har i samband med faktagranskningen av föreliggande rapport framfört att hemstudiedagarna i god tid planeras och läggs in i kalendariet. Kalendariet skickas hem till föräldrarna i början av varje termin och finns även tillgängligt på skolans hemsida.

Som nämnts tidigare har Kunskapsskolan i Fruängen utrustning för undervisning i NO. Laborationer genomförs på hemskolan. Enligt de intervjuade lärarna finns tillräckligt med utrustning för att eleverna skall kunna uppnå målen i NO. De menar dock att det ibland kan vara svårt att hinna med mer avancerade laborationer eftersom dessa kräver mer tid än vad som är avsatt.

En gång per vecka håller handledaren ett personligt handledningssamtal med varje elev. Vid handledningssamtalet utgår man från loggboken och kontrollerar att uppsatta mål uppnåtts och sätter upp nya mål. Handledaren kan utnyttja loggboken för kommunikation om elevens studieframsteg med elevens föräldrar. Enligt såväl lärare som elever och föräldrar är en stor fördel med sättet att organisera undervisningen att varje elev får en personligt utformad undervisning och har möjlighet att arbeta i sin egen takt.

Enligt elever och lärare varierar arbetsformerna i undervisningen vid skolan, vilket även kunde observeras vid Skolverkets besök. Där gavs exempel på såväl individuellt arbete som arbete i mindre och större grupper. Vidare observerades lärarledda genomgångar. De intervjuade eleverna och föräldrarna var mycket nöjda med skolans arbetssätt och handledarnas engagemang.

3.5 Skolans resultat och betygssättning

De nationella ämnesproven i år 9 har genomförts. Skolan har redovisat sammanställningar över resultaten från läsåret 2004/05 vilka visar att 82 procent av eleverna har uppnått nivån godkänd eller högre i engelska. Motsvarande siffra i svenska är 72 procent och i matematik 65 procent.

Kunskapsskolan i Fruängen har fått Skolverkets medgivande att utfärda betyg enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Kunskapsskolan har lokalt bearbetade betygsriterier i samtliga ämnen. I de ämnesintegrerade kursämnena väljer eleven nivå utifrån blå, röd eller svart pist. Pistvalet motsvarar betygsriterier för G, VG och MVG. Inom de fyra stegämnena innehåller varje steg mål som leder mot de nationella målen. Målen på steg 1- 20 innehåller de kunskaper som alla bör uppnå och som räcker till godkänt betyg efter skolår 9. Steg 21-35 rymmer mer avancerade kunskapsmål som kan leda till ett högre betyg. Genom ytterligare påbyggnadssteg kan elever som nått upp till kunskapsmålen på steg 35 erbjudas möjlighet att arbeta vidare med gymnasieskolans A-kurser.

Skolans betygsammanställning för årskurs 9 från höstterminen 2004 fördelar sig på betygsgrader enligt följande.

Betyg	Antal elever	Andel i procent
MVG	191	21,9 %
VG	307	35,2 %
G	304	34,9 %
Ej betyg	69	7,9 %

Av betygssammanställningen framgår att andelen elever som fått betyget ”Mycket väl godkänd” avviker markant i tre ämnen; NO (47,4%), SO (36,0%) samt teknik (36,0%). Vidare kan konstateras att skolan generellt sett har förhållandevis låga resultat i moderna språk.

Enligt de intervjuade lärarna diskuteras skolans resultat fortlöpande i olika mötesföreläringar. Såväl elever som föräldrar och lärare framförde vid inspektionsbesöket kritiska synpunkter på Kunskapsskolans sätt att organisera undervisningen i moderna språk. De ställde sig tveksamma till om det är lämpligt att läsa moderna språk som ett ”stegämne”. De menade att det kanske vore bättre att ha mer ”lärarledd” undervisning när man lär sig ett nytt språk. Elever och föräldrar var även kritiska till de ”kommunikationspass” som anordnas på skolan. Synpunkterna handlade om att passen var alltför få, att det talades mest svenska där och att det var allmänt ”stökigt” på kommunikationspassen. Skolverkets inspektörer deltog vid inspektionsbesöket på två kommunikationspass; det ena stämde väl in på den negativa bild som elever och föräldrar förmedlade medan det andra var av mycket god kvalitet.

Vid Kunskapsskolan i Fruängen framkom vid inspektionsbesöket att det är oklart vem som sätter betyg i slöjd och hem- och konsumentkunskap. Enligt eleverna är det ”gårdslärarna” som sätter betyg. Lärarna i den ena intervjugruppen var osäkra på hur betygssättningen går till i dessa ämnen, i den andra lärargruppen uppgavs att det är handledaren som sätter betygen. Någon lärare uttryckte att det är ”vansinnigt” att handledarna skall sätta betyg i ämnen som de inte har någon kompetens i. En annan menade att upplägget är märkligt och medför att betygssättningen kan komma att styras av tillfälligheter.

Av intervjun med rektorn vid inspektionsbesöket framkom att det är arbetslaget som sätter betyg i slöjd och hem- och konsumentkunskap. Det är sedan handledaren som skriver in betyget i betygskatalogen.

Även för övriga ämnen rådde viss oklarhet kring vem som sätter betyg; ämnesläraren, handledaren eller arbetslaget? Svaren inom och mellan intervjugrupperna varierade.

Enligt rektorn finns det vissa frågetecken kring betygssättningsprocessen som skolan ännu inte hunnit ta itu med. I samband med faktagranskningen av föreliggande rapport har rektorn framfört följande angående betygssättningen: I matematik, svenska och engelska är det ämneslaget (dvs. lärare från alla arbetslag) som sätter alla elevers betyg. I moderna språk, bild, musik och idrott är det respektive ämneslärare som sätter betygen. I SO, NO och teknik är det den lärare i arbetslaget som har kompetensen/behörigheten som sätter betygen. I slöjd och hemkunskap är det den lärare som följer undervisningsgruppen på Kunskapsgården i Gamleby som sammanställer förberedelseuppgifter, genomförande, utvärdering samt gårdslärens omdöme till ett betyg.

Lärarna på Kunskapsskolan i Fruängen träffas regelbundet i olika ämnesgrupper för att diskutera bl.a. bedömningsfrågor. I ämnena hem- och konsumentkunskap och slöjd förekommer dock inga sådana träffar då det är en och samma lärare som har

ämnesansvaret. Som framgått under rubriken 3.2 har inte denna lärare lärarutbildning.

Elevers kunskapsutveckling tas upp och följs upp vid utvecklingssamtalen, som hålls med elever och deras föräldrar två gånger per läsår. Vid utvecklingssamtalen belyses dels elevens sociala utveckling, dels den kunskapsmässiga utvecklingen i förhållande till kursplanernas mål. Samtalen mynnar ut i ett antal mål, såväl kunskapsmässiga som sociala, som sedan följs upp vid nästa utvecklingssamtal. Enligt elever och föräldrar är dessa samtal ett gott stöd för elevens utbildning och ger möjlighet för föräldrarna att ge sina barn god support. Föräldrarna framhåller att de på olika sätt blir väl informerade om de mål eleven har att uppnå och sträva efter.

3.6 Bedömning

Skolverket bedömer att verksamheten vid Kunskapsskolan i Fruängen övergripande är av god kvalitet och ger kunskaper och färdigheter som motsvarar det offentliga skolväsendets. Utbildningen vid skolan följer ett pedagogiskt koncept som enligt Skolverkets bedömning ger varje elev en utbildning anpassad till den enskilda elevens behov och förutsättningar.

Skolverket vill emellertid lyfta fram några områden där verksamheten bör förbättras (förbättringsområden) och några områden där verksamheten måste förbättras (kritikområden).

Förbättringsområden

Lärarkompetens

En viktig förutsättning för att en skola skall kunna ge eleverna kunskaper och färdigheter är att lärarna har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva.

Vid Kunskapsskolan i Fruängen handhas undervisningen i slöjd, hem- och konsumentkunskap, musik, spanska samt specialpedagogik av personal som saknar utbildning avsedd för undervisning i dessa ämnen. Skolverket bedömer att skolan bör öka andelen lärare med utbildning för undervisning i dessa ämnen i samband med nyrekrytering respektive kompetensutveckling.

Lokaler och utrustning

Enligt läroplanen (Lpo 94), som Kunskapsskolan i Fruängen följer, skall skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel. God tillgång till datorer är en förutsättning för studier enligt kunskapsskolans koncept. På Kunskapsskolan i Fruängen var det långa väntetider för eleverna att få tillgång till en fungerande dator när de behövde en. Enligt Skolverkets bedömning bör huvudmannen vidta åtgärder för att öka tillgången till erforderliga hjälpmedel för studierna.

Undervisningens innehåll och arbetsformer

Skolverket bedömer att Kunskapsskolan i Fruängen behöver förstärka undervisningen i såväl hem- och konsumentkunskap som slöjd på hemskolan då såväl tillräcklig utrustning som lärare med utbildning att undervisa i ämnena saknas.

Skolans resultat

Mot bakgrund av elevernas låga kunskapsresultat i vissa ämnen bör skolan analysera orsakerna här till och därefter vidta relevanta åtgärder för att förbättra resultaten.

Betygsättning

Kunskapsskolan i Fruängen skall vid betygssättningen följa vad som gäller för det offentliga skolväsendet. Enligt 7 kap. 5 § grundskoleförordningen skall betyg sättas av läraren.

Vid Kunskapsskolan i Fruängen rådde vid inspektionsbesöket oklarhet kring vem/vilka som egentligen sätter betyg i olika ämnen. Huvudmannen har i samband med faktagranskningen av föreliggande rapport framfört att det är ämneslaget (dvs. lärare från alla arbetslag) som sätter betyg i ämnena matematik, svenska och engelska. I SO, NO och teknik är det den lärare i arbetslaget som har kompetensen/behörigheten som sätter betygen. Skolverket vill med anledning av detta påpeka att betyg skall sättas av den *undervisande* läraren och att det ankommer på skolan att definiera vem/vilka som är undervisande lärare i vart och ett av de ämnen som eleven skall betygsättas i. Det är sedan dessa lärare som tillsammans skall bedöma och betygsätta eleven. En av dessa lärare kan med fördel vara utsedd att samordna betygssättningen i det aktuella ämnet och även vara den person som elev och föräldrar skall kontakta vid behov.

Upplysningsvis kan nämnas att det av 7 kap. 5 § grundskoleförordningen även framgår att om ett betyg är beroende av två eller flera lärares bedömning och lärarna inte kan enas, skall betyget sättas av rektorn.

Skolverket bedömer att Kunskapsskolan i Fruängen bör se över rutinerna för betygssättning så att de motsvarar kraven i 7 kap. 5 § grundskoleförordningen samt att det klart framgår för elever, föräldrar och lärare vem/vilka som sätter betyg i de olika ämnena.

Med anledning av hur undervisningen i hem- och konsumentkunskap och slöjd är organiserad, samt att skolan saknar utbildade lärare i dessa ämnen, bedömer Skolverket att skolan bör vidta åtgärder för att en likvärdig betygssättning i dessa ämnen skall kunna säkerställas.

Kritikområden

Svenska som andraspråk

Med anledning av att de elever vid Kunskapsskolan i Fruängen som är i behov av svenska som andraspråk istället erbjuds stödundervisning i svenska vill Skolverket understryka att svenska som andraspråk är ett eget ämne. En elev skall antingen läsa ämnet svenska *eller* ämnet svenska som andraspråk och betygssättas därefter.

Undervisningens innehåll och arbetsformer

Undervisningen i ämnet hem- och konsumentkunskap bedrivs delvis på Kunskapsskolan i Gamleby, delvis på hemskolan i Fruängen. Av inspektionen har framkommit att undervisningen i ämnet bygger på att delar av elevernas utbildning överläts till föräldrarna. Enligt Skolverkets bedömning är det inte förenligt med skolförfattningarnas krav att överlåta ansvaret för delar av elevernas utbildning på föräldrarna. Det grundläggande kravet på en likvärdig utbildning kan härigenom komma att åsidosättas.

4 Allmänna mål och värdegrund

4.1 Skolans mål och värdegrund

Av skolans dokument framgår att skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94.

Enligt kvalitetsredovisningen för Kunskapsskolan i Fruängen för läsåret 2003/04 har skolan följande mål och vision:

”Skolans grundläggande idé och vision är att varje elev ska kunna forma sin egen skolgång och hitta en väg mot ett högre vetande och en högre kunskapsnivå. Skolans mål är att erbjuda en personligt utformad utbildning som ger eleverna möjlighet att erövra de kunskaper, insikter, förmågor och färdigheter som krävs för att kunna leva och verka i kunskapssamhället. Grundläggande utgångspunkter är för utbildningen fem grundstenar; bildning, internationellt perspektiv, grund för fortsatt utveckling, förmåga till livslångt lärande samt problemlösningsförmåga”.

Enligt verksamhetsplanen för läsåret 2004/05 har skolan som mål att arbeta fram grundläggande rutiner och förstärka lärarnas konceptkunskap.

Enligt de intervjuade lärarna bedrivs ett ständigt arbete med värdegrundsfrågor genom samtal i basgrupperna och inom ramen för kurserna. De menar även att den nyhetsbearbetning som görs dagligen ger stora möjligheter att lyfta värdegrundsfrågor. Lärarna lyfter vidare fram närheten mellan skolans personal och eleverna. Någon lärare uttryckte det som att ”auktoriteten bygger på de nära relationerna mellan elever och lärare”.

De intervjuade eleverna tycker att skolan arbetar ganska bra med värdegrundsfrågor, men att det finns mycket att göra eftersom det är ”stökigt” på skolan. Vissa elever – framför allt i de lägre årskurserna – springer omkring utan att respektera andra elevers behov av arbetsro. Det förekommer även att elever ”drar runt” och provocerar andra, eller ägnar sig åt skadegörelse.

Rektorn och lärarna bekräftar detta, men upplever att situationen hela tiden förbättras i takt med att skolans rutiner sätter sig. De menar att turbulensen delvis uppstått för att skolan under det första verksamhetsåret haft ett kontinuerligt intag av elever, varav många lämnat sin förra skola för att de inte haft en fungerande skolgång där.

Även de intervjuade föräldrarna är relativt nöjda med skolans värdegrundsarbete. De upplever att lärarna tar stort ansvar för arbetet med dessa frågor. Föräldrarna anser därtill att vinsterna på Kunskapsgården i Gamleby bidrar på ett mycket positivt sätt.

4.2 Skolans arbete mot kränkande behandling och för jämställdhet

För att förebygga mobbning och kränkningar vid skolan är kontakten mellan handledare och elev central, menar de lärare som intervjuades. Lärarna menar vidare att skolans arbetssätt, där eleven har möjlighet att arbeta i egen takt och välja kamrater att arbeta med, minskar risken för kränkningar. De menar även att PH-samtalen mellan elev och handledare är viktiga eftersom det där framkommer eventuella signaler om att elever inte mår bra.

De elever som Skolverket samtalade med menade att det inte förekommer direkt mobbning på skolan, men att det är mycket ”skitsnack” mellan eleverna. Eleverna känner sig dock ganska trygga eftersom lärarna finns i närheten hela tiden, de patrullerar runt och kollar av läget. När lärarna sitter inne på sina arbetsrum kan de hela tiden se ut i de lokaler där eleverna finns eftersom det är stora glasrutor mellan rummen.

Under skolans första verksamhetsår arbetade skolan tillsammans med ”Friends” för att förebygga mobbning och kränkande behandling. Detta arbete har dock avstannat, vilket de intervjuade eleverna tyckte var synd. De skulle gärna se att systemet med två ”kamratstödjare” i varje basgrupp levde vidare.

Kunskapsskolan i Fruängen har en skriftlig handlingsplan mot mobbning som beskriver hur skolan skall agera då förekomst av mobbning upptäcks eller misstänks. Handlingsplanen beskriver inte hur skolan skall arbeta förebyggande, inte heller ett bredare perspektiv på olika former av kränkningar eller ett vuxen-elev perspektiv.

Huvudmannen för Kunskapsskolan har under inspektionsprocessen kommit ut med uppdaterade riktlinjer, som även uppvisats för Skolverket, om vad ett handlingsprogram vid kränkande behandling skall innehålla. I riktlinjerna hänvisas till läroplanen och arbetsmiljölagen och det är det vidare begreppet kränkande behandling som omfattar alla på skolan som i fortsättningen skall användas.

På Kunskapsskolan i Fruängen finns även ett elevvårdsteam bestående av rektorn, kuratorn, skolsköterskan samt specialpedagogen. Enligt skolans dokumentation får arbetslagen fortlöpande information från teamet om eventuell förekomst av mobbing eller annan kränkande behandling. Enligt rektorn är det dock i praktiken tvärtom; det är arbetslagen som informerar elevvårdsteamet.

Beträffande jämställdhet har skolan inte sett behov av några andra insatser än de som ingår i det vanliga kursutbudet. Könsfördelningen mellan eleverna är jämn och skolan har inte observerat att någon elev utsatts för kränkande behandling på grund av sitt kön. Intervjuade elever var av samma uppfattning.

4.3 Elevernas ansvar och inflytande

Vid Skolverkets inspektionsbesök gavs exempel på att den enskilda eleven, inom ramen för kunskapsskolornas koncept, till stor del kan påverka undervisningens innehåll, svårighetsgrad och arbetssätt. Det pedagogiska upplägget erbjuder ett stort mått av eget ansvar och egen planering.

Eleverna skall via basgruppsråd och elevråd ges möjlighet att väcka frågor och diskussion om skolsituationen. En representant från varje basgrupp skall delta i elevrådet. Enligt de intervjuade eleverna varierar det dock mellan basgrupperna i vilken mån man genomför basgruppsråd. Elevrådet träffas cirka två gånger i månaden och en av arbetslagsledarna deltar på dessa möten för att sedan kunna föra elevrådets frågor vidare till skolans ledningsgrupp. Enligt de intervjuade eleverna har inte elevrådet hittills varit så aktivt.

Ordförande i skolans elevråd deltar i det ”centrala elevrådet” som är ett centralt organ för elevinflytande där samtliga kunskapsskolor finns representerade. Tanken är att eleverna skall diskutera skolövergripande och skolspecifika frågor samt vara remissinstans i utvecklingsarbetet med Kunskapsportalen.

4.4 Allsidighet och saklighet i undervisningen

Undervisningen utgår från skolförfattningarna och de lokalt konkretiserade kursplanerna. Eleverna har tillgång till tidsenliga och allsidiga läromedel. Det finns tillgång till datorer med internetanslutning, uppslagsverk och facklitteratur på skolan. Nyhetssändningar från TV ses och diskuteras varje skoldag.

4.5 Elever i behov av särskilt stöd

Enligt rektorn och lärarna har cirka 10-15% av eleverna av en eller annan anledning svårt att nå målen och är därmed i behov av särskilt stöd. Enligt rektorn och lärarna har det hittills inte funnits fungerande rutiner för utarbetande av åtgärdsprogram, vilket har resulterat i att det ännu inte finns åtgärdsprogram för alla elever som borde ha ett. Rektorn och lärarna är dock medvetna om problemet och har påbörjat ett arbete för att åtgärda denna brist.

Kunskapsskolan i Fruängen har även en specialpedagog/stödlärare – dock utan formell behörighet. Stödläraren arbetar huvudsakligen med sju elever i en mindre undervisningsgrupp. Han är även handledare för en basgrupp i årskurs 6. Stödlära-

ren ingår i en grupp av kuratorer, specialpedagoger samt skolsköterskor från olika kunskapsskolor som träffas regelbundet för att utbyta erfarenheter samt bedriva utvecklingsarbete i syfte att förbättra arbetet med elever i behov av särskilt stöd.

På skolan finns möjlighet att få stödundervisning av ordinarie lärare i svenska, matematik, engelska och spanska. För vissa elever är detta ett frivilligt erbjudande medan det för andra elever kan vara obligatoriska inslag om det skrivits in i elevens åtgärdsprogram.

Varje onsdag eftermiddag efter skoldagens slut erbjuds s.k. ”öppen workshop” dit elever kan gå för att få hjälp. De olika arbetslagen turas om att bemanna workshopen.

Som nämnts tidigare finns ett elevvårdsteam bestående av rektorn, kuratorn, skolsköterskan och specialpedagogen. Elevvårdsteamet behandlar nya ärenden, följer upp tidigare elevärenden samt beslutar vilka åtgärder som skall genomföras och vilka som har huvudansvaret. Vid inspektionsbesöket hade närmare 70 olika elevärenden varit aktuella i elevvårdsteamet under läsåret.

Elevvårdsteamet håller även elevvårdskonferenser där berörda föräldrar deltar.

Enligt enkäter som genomförts på skolan anger 23% av eleverna att de inte får det stöd de behöver. Såväl rektor som lärare uppger att det kan vara svårt för lärarna att hinna med detta och att fler elever egentligen skulle behöva tillgång till specialpedagogisk kompetens. De upplever dock att många av de elever som verkligen behöver stöd – och erbjuds detta i olika former – inte antar erbjudandena.

4.6 Skolans kontakt med hem, samhälle och arbetsliv

Enligt intervjuade föräldrar fungerar kontakten mellan skola och hem mycket bra, och föräldrarna känner sig välkomna till skolan. De känner sig nöjda med skolans pedagogiska koncept och uppskattar att eleverna får en individanpassad utbildning.

Enligt rektorn och de intervjuade lärarna är elevens loggbok central för att skolans utbildningskoncept skall fungera. Av loggboken framgår elevens personliga mål med studierna. I samband med basgruppsamlingen varje morgon skriver eleverna in dagens schema och sina mål för dagen och varje vecka i samband med det personliga handledningssamtalet går handledare och elev tillsammans igenom hur eleven lyckas följa sin planering. Eleven skall sedan visa loggboken för sina föräldrar som signerar att de tagit del.

Några av de intervjuade föräldrar uttryckte att de genom loggboken får god information om hur det går för eleven i skolan. Andra menade att loggboken inte används på ett så systematiskt sätt att det därigenom går att utläsa hur det egentligen går. De var kritiska till att handledarna hanterade loggboken olika.

Förutom kommunikationen via loggboken förser skolan hemmen med information via e-post och veckobrev från handledarna samt månatliga brev från arbetslagen och skolchefsbrief från rektorn.

Elevens kunskapsutveckling tas upp och följs upp vid utvecklingssamtalen, som hålls med elever och deras vårdnadshavare två gånger per läsår. Vid utvecklingssamtalen belyses dels elevens sociala utveckling, dels den kunskapsmässiga utvecklingen i förhållande till kursplanernas mål. Samtalen mynnar ut i ett antal mål, såväl kunskapsmässiga som sociala, som sedan följs upp vid nästa utvecklingssamtal. Enligt de intervjuade föräldrarna fungerar utvecklingssamtalen bra.

Skolan har regelbundna föräldramöten, både för hela skolan och i mindre konstellationer, samt föräldrautbildning i kunskapsskolornas konceptuella frågor. Därutöver finns ett föräldraråd bestående av 10-12 föräldrar som anmält intresse. Rådet fungerar som "bollplank" till rektorn och träffas cirka fem gånger per år. Protokollen från mötena distribueras som bilaga till skolchefsbreven.

Samtliga föräldrar har även möjlighet att ge sina synpunkter på verksamheten genom en årligen återkommande utvärdering.

Skolans kontakter med omvärlden sker på olika sätt, bl.a. har eleverna möjlighet till praktisk arbetslivsorientering (prao). Skolan har även tillgång till en studie- och yrkesvägledare som kontinuerligt informerar elever och föräldrar.

4.7 Bedömning

Skolverket bedömer att Kunskapsskolan i Fruängen, med undantag av nedanstående kritikområde, uppfyller författningarnas krav på att utbildningen skall motsvara de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Skolverket vill lyfta fram ett område där verksamheten bör förbättras (förbättringsområde) och ett område där verksamheten måste förbättras (kritikområde).

Förbättringsområde

Skolans värdegrundsarbete

Av avsnitt 4.1 har framkommit att studiemiljön stundtals är orolig på Kunskapsskolan i Fruängen. Skolverket bedömer att skolan bör fortsätta, och utveckla, arbetet med att åstadkomma en lugn och trygg studiemiljö för eleverna.

Kritikområde

Elever i behov av särskilt stöd

Som framgått av avsnitt 4.5 har inte Kunskapsskolan i Fruängen upprättat åtgärdsprogram för samtliga elever i behov av särskilt stöd. Av samma avsnitt framgår vidare att skolan har ett stort antal elever som är i behov av särskilt stöd och att skolans specialpedagogiska kompetens inte räcker till för att täcka dessa behov. Mot denna bakgrund bedömer Skolverket att Kunskapsskolan i Fruängen inte lever upp till författningarnas krav avseende elever i behov av särskilt stöd.

5 Skolans kvalitetsarbete

5.1 Skolans arbete med kvalitetsfrågor

Kunskapsskolan i Fruängen har sedan den startade deltagit i huvudmannens företagsgemensamma och årliga kvalitetsundersökning av verksamheten. I kvalitetsundersökningen ingår enkäter till elever, föräldrar och medarbetare som mäter resultaten på skolnivå respektive företagsnivå inom områdena arbetssätt, nöjdhet och arbetsro, organisation. Kvalitetsundersökningen visar även i vilken utsträckning skolan når de pedagogiska målen genom analys av resultaten på nationella prov och betygssammanställningar.

Enligt de intervjuade lärarna diskuteras kvalitetsfrågor kontinuerligt på skolan. Resultaten är kända och fortlöpande analyser genomförs.

5.2 Skolans kvalitetsredovisning

Skolverket har tagit del av skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2003/04. Redovisningen innehåller en översiktlig beskrivning av skolans organisation samt resultaten av genomförda enkätundersökningar bland elever, föräldrar och medarbetare. Kvalitetsredovisningen innehåller även en sammanställning av betygen i svenska, engelska och matematik för årskurs 8, vårterminen 2004 (det första tillfälle då skolan satte betyg).

Kvalitetsredovisningen innehåller ingen bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts och därmed inte heller någon redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts.

Huvudmannen för Kunskapsskolan i Fruängen har under inspektionsprocessen inkommit med en mall samt anvisningar för hur kvalitetsredovisningar skall utformas för samtliga kunskapsskolor från och med läsåret 2005/06. Kvalitetsredovisningarna skall upprättas läsårsvis och innehålla en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts samt en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts. En sådan kvalitetsredovisning med mål, analys av måluppfyllelse och åtgärder skall utgöra delar i en kontinuerlig utvecklingsprocess för respektive skola.

5.3 Bedömning

Skolverket bedömer att Kunskapsskolan i Fruängen har ett fungerande kvalitetsarbete med återkommande utvärderingar av måluppfyllelsen för verksamhetens olika mål.

Skolan har även årligen utarbetat en kvalitetsredovisning, även om denna hittills inte uppfyllt kraven i skolförfattningarna. Skolverket förutsätter att Kunskapsskolan i Fruängen kommer att följa de anvisningar som huvudmannen nu har utarbetat om hur skolans kvalitetsredovisning skall utformas och därmed uppfylla kraven i förordningen om kvalitetsredovisning.

Rättslig reglering

Utbildningen vid **fristående grundskolor** regleras i 9 kap. skollagen. I 2 § anges vad som krävs för godkännande:

”En fristående skola, vars utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan (...) skall förmedla, skall godkännas, om

- 1. skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet,*
- 2. huvudmannen för skolan har förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med ovan angivna villkor,*
- 3. skolan står öppen för alla barn som enligt denna lag har rätt till utbildning inom motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet, med undantag för sådana barn vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan,*
- 4. skolan har minst 20 elever, om det inte finns särskilda skäl för ett lägre elevantal,*
- 5. (...)*
- 6. skolan för undervisningen använder lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, och*
- 7. skolan uppfyller de ytterligare villkor som regeringen föreskriver i fråga om utbildningen vid fristående skolor och om antagningen till och ledningen av sådana skolor.
En fristående skola som avses i denna paragraf får inom ramen för vad som sägs i första stycket 1 ha en konfessionell inriktning.”*

Regeringen föreskriver sådana ytterligare villkor som omnämns i lagen ovan i förordningen (1996:1206) om fristående skolor.

Enligt 1 kap. 2 a § skollagen skall skolan på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Vidare finns en hänvisning till bestämmelserna i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) om skyldigheten att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd.

Enligt 9 kap. 7 § skollagen skall utbildningen vid fristående grundskolor vara avgiftsfri för de elever som bidragen avser.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen skall huvudmannen för en fristående skola anmäla till hemkommun om en skolpliktig elev är frånvarande i stor utsträckning utan giltig orsak.

Enligt 9 kap. 16 b § skollagen gäller bestämmelserna i 2 kap. 4 och 5 §§ skollagen om behörighet och anställningsvillkor även för fristående grundskolor och särskolor.

Enligt 14 kap. 7 a § skollagen skall skolan för elever i sådana fristående skolor som avses i 9 kap. erbjuda skolhälsovård som motsvarar den som ges inom motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet.

Huvudmannen skall iaktta sina skyldigheter enligt lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

En fristående skola skall dessutom årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning enligt förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet.